

אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים / שְׁעֲשִׂית נְסִים לְאַבוֹתֵינוּ בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם /
הִפְכָּת אֹדֶר כְּשָׂדִים לְבַל תִּשְׂרֹף בְּחֶמָה / וְהִפְכָּת דִּינָה בְּמַעֵי אִמָּה... /
מִי יִתֵּן וְתִהְיֶה כְּנִי מְזָכֶר לְנִקְבָּה! / אֵלֹהֵי זְכוּתִי לְכָךְ, כִּמָּה חֲנֻנְתָּנִי טוֹבָה...
וְאַחֵר שְׂכָךְ לְמַדְתִּי מִפִּי הַשְּׂמוּעָה / שְׂמִבְרַכִּין עַל הַטוֹבָה וְעַל הַרְעָה
אֲבָרְךָ בְּקוֹל נְמוּךְ, בְּשִׁפְהַ חֲלוּשָׁה
בְּרוּךְ אַתָּה ד' שְׁלֹא עָשִׂיתָ אִשָּׁה

מתוך: שיר הלל שכתב רבי קלונימוס בן קלונימוס לאשתו

מה שראינו עכ כה

- ברכות השחר יושבות בדיוק על קו התפר בין הבית החוצה, ומחברות לפעולות יומיומיות פשוטות, תודעה של הודאה, שליחות וחיבור לה'...
- ברכת שעשה לי כל צרכי, רוממה אותנו למבט שכל מה שיש לנו אצלנו. יש לנו כל צרכנו. ולמעלה מזה, גם על החסרונות אנו מודים כצורך שמקדם אותנו, "בורא נפשות רבות וחסרון", ואנו לומדים להיות שמים בחלקנו – בחלקיותנו, שמדייקת אותנו בשליחות האישית של כל אחד מאיתנו.
- ברכת אוזר ישראל בגבורה מדייקת את גבורתנו הישראלית, שהיא גבורה עדינה ופנימית של האדם מול עצמו. וברכת עוטר מדייקת את סגולתנו החירותית.
- ברכת שלא עשני גוי מפנה לנו את הקשב אל הייעוד שקבלנו אל הר סיני, היות כעם עם נשמה אחת כללית שצריכה להתגלות בעולם. ושלא עשני עבד – היותנו בני חורין, בוחרים כל יום מחדש את חיינו, מבלי תלות בעבר כמו גם מבלי תלות במצב הווה, רודן או כלא פיזי.

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

שֶׁלֹא עָשִׂנִי אִשָּׁה /

שֶׁעָשִׂנִי כְּרֵצוֹנוֹ

חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום שנאמר ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך... תניא היה ר"מ אומר חייב אדם לברך שלש ברכות בכל יום אלו הן... שלא עשאני אשה – גמ' מנחות

שבח והודאה למקום

שבחר בנו מכל האומות וקרבנו לעבודתו ונתן לנו תורתו ומצות עשה ולא תעשה, מה שאין כן בגוי ועבד, ואשה נמי פטורה ממצות עשה שהזמן גרמא. ואנו משבחים להבורא יתברך שאנו מהמצווים ועושים, כי בזה משכורתנו שלמה, כאמרם ז"ל, גדול המצווה ועושה וכו', על זה ראויים השלש ברכות אלו לסמכם לברכת אשר נתן לשכוי בינה

הנשמות בגורל חייהן, מחלקות הן לפועלות ולנפעלות,

לרושמות את החיים ואת הויתם בכל מכמניהם, ולנרשמות מהם. וזהו ההבדל העצמי, שיש בין נפש האיש, הפועל, החוקק, הכובש והמדביר, ובין נפש האשה, הנרשמת, הנפעלת, הנחלקת והנכבשת והמתדברת, בהנהגתו של האיש. וכמה מדות עליונות וטובות, וכמה אשר ומרחב יש בחלק הטוב הזה, של היות הנשמה נשמת איש פועל, יוצר, מחדש ומרחיב פעלים והגיונים, שאיפות ומעשים, על-פי עצמיותו הפנימית במערכי קדשתו, הנעלה מנפש האשה, הנחשבת כחומר לגבי צורה, לעמת נשמת האיש הצורתית, ורבה היא ההודאה המהיבית ליוצר הנשמה, מכל איש ואיש, שלא עשני אשה.

עם כל היתרון של האיש הפועל

והרושם את רשמי השפעתו ומפעלותיו בחיים ובעולם, הנה יש לעמת זה גם-כן יתרון להאשה הנפעלת, שהיא עשויה בתכונה כזאת של קבלת רשמים, בזה שהפעלות והתעוררות המעשה העצמיות ירשם האדם על ידן בצמצום של כחו החמרי והרוחני, ויוכל לפעמים לסור על-ידי-זה מהמגמה האלהית העליונה, מה שאין-כן התכונה הנפעלת של האשה כשהיא ישרה, היא עלולה להרשם ולהפעל מתכונת השפע של המעשה אשר עשה האלהים, מהתכונה הישרה, כאשר עשה את האדם ואת העולם, את התכן החמרי והרוחני שבהויה, ישר מכון לרצונו העליון הפשוט והישר, ועל-כן מברכת היא האשה בהודאה על חלקה הטוב: שעשני כרצונו.

יסוד דרך ד' הסלולה בישראל הוא מילוי החובה.

התעודה האלהית היא מקפת את האדם למלאות את תכונתה. נוצר האדם על פי גורלו להיות איש או אשה - היינו למלא תפקיד ידוע בהוויה... דרכי האמורי נוסדו על ההנחה המגושמה שהחיים הם 'מילוי-חפץ', לא 'מילוי-חובה'. את החפצים אפשר להחליף על פי השפעת חפץ יותר מלבב. חיי המשפחה המוטבעים על פי מילוי החובה, מכוונים את התפקיד לכל צד, עד אשר עם כל ההשפעות שכל אחד מקבל מזולתו לא יומר היסוד של ההויה ותכונת החיים - שהוא יסוד השם. מה שאין כן דרכי האמורי התרים רק אחרי מילוי הרצון, ועם עדנת הרצון והרמת ערכו על פי החובה, אין להם כל עסק. הם מורים גם להחליף את עצם החיים שלהם כשהרוח יעלה להיות נוטה לזה. וכל האורחות היותר נלוזים, יכולים הם להיות מתפשטים על פי שילוח רסן מעל החיים, מאין להם תעודה וחובה, כי אם חפץ ומילוי שרירות לב...

...האיש והאשה.

התכונה של הגבר היא בנויה לבא לאשרו ע"י הוספת תרבות ושכלול מדעי ואומנותי, והתכונה של האשה היא בנויה, להיות הולכת ומתפתחת דוקא מתוכיותה, בלא עמל של ספרים, וכל המלמד את בתו תורה כאילו מלמדה תפלות. כל קלקולי החיים באים, ועכ"פ רבים מהם, מזה שהאיש רוצה ללבוש בגדי אשה, לגדל מאליו כצמח השדה, במובן הרוחני והמעשי, והאשה חפצה ללמוד ולכבש. יבאו ימים ויכיר העולם את עוותתו, ויחזיק כל מין במדתו, ואז יהיה לנו מין אנושי, ממוזג, שהטבע הבריא כשהוא לעצמו, מצד האם, והופעת רוח הפועל והמחפש מצד האב, שניהם כללו את יופיו

כל אדם יש לו המסלול שלו

שעל ידו הוא בא לאשרו, לתכלית הוייתו, שבו הוא מתדבק ליוצרו, ולא יוכל לבא למגמת חפצו במסלול אחר, אף על פי שהוא מסלול ישר בעד אחרים. על כן צריך כל אחד להיות מוקיר מאד את מסלולו המיוחד. וזה הדבר נוהג באיש פרטי, וקל וחומר בכללות עם, שכפי ההתעלות וההתרבות של הכלל לעומת הפרט, ככה תתגדל החובה והדיוק הנמרץ לשמור את המסלול המיוחד שעל ידו הכלל כולו מוצא בו אושר רב.

אם אני הוא אני מפני שאתה – אתה,
ואתה הוא אתה מפני שאני – אני,
אז אני לא אני ואתה לא אתה.

אבל אם אני – אני, מפני שאני – אני,
ואתה – אתה, מפני שאתה הוא אתה,
אז אני – אני ואתה – אתה.

אם אין אני לי, מי לי?
וכשאני לעצמי, מה אני?
ואם לא עכשיו, אימתי?

אא"ז מו"ר ז"ל הגיד פי' המדרש הנ"ל ע"פ המשנה אם אין אני לי כו'. כי כל אדם נברא על דבר מיוחד מה שא"א לאדם אחר לתקן רק הוא. וכן כל שעה ושעה. ואעפ"כ כשאני לעצמי מה אני. שהעיקר לבטל עבודתו לכלל ישראל. וז"ש והיו רגלי מביאות לבתי כנסיות כו' עכ"ד. והשייכות לפ' אם בחקותי כנ"ל שמי שאינו חפץ לגרמייהו רק להיות בטל להשי"ת בוודאי הוא רק ע"י ביטול לכלל ישראל:

מה שראינו היום

- חיי היהודי מגיעים מתוך "חובת האדם בעולמו", ולא מעקב אחרי עדכונים ב"זכותי".
- מתוך כך נובעת ההבנה אל הייעוד האישי של כל אחד ואחת.
- האיש והאשה שונים בשליחותם על פני האדמה. האיש פונה יותר אל החוץ, והאשה יותר אל הפנים, בהכללה. (ישנם מצבים בהיסטוריה של האומה שמחייבים גם את האשה לפנות אל החוץ דוגמת דבורה הנביאה וכדומה).
- בבואנו לצאת מן הבית אל החוץ, עלינו לדייק ככל האפשר את מסלולנו האישי. שהוא ייחודי עבורנו, היות ולכל נשמה יש שליחות משלה. ואין לה להציץ אצל חברתה.
- על גבי זאת ומתוך זאת, ישנו המסלול הכללי, הצורך של העם כולו בזמנים מסוימים לתכונות מסוימות. ועל האדם לזהות ולפעול לפיהם. "עֲשֵׂה רְצוֹנוֹ כְּרְצוֹנָהּ, כִּדִּי שְׂעִשְׂהָ רְצוֹנָהּ כְּרְצוֹנוֹ".

אתה עושה שתייה בן תורין

אם אני הוא אני מפני שאתה – אתה,
ואתה הוא אתה מפני שאני – אני,
אז אני לא אני ואתה לא אתה.

אבל אם אני – אני, מפני שאני – אני,
ואתה – אתה, מפני שאתה הוא אתה,
אז אני – אני ואתה – אתה.

האדמור מקוצק

- יסוד דרך ד' הסלולה בישראל הוא מילוי החובה.
- כל אדם יש לו המסלול שלו שעל ידו הוא בא לאשרו, לתכלית הוייתו

הרב קוק